

Lähettilä:

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

Vastaanottaja:

Helsingin kaupunki
Kirjaamo
PL 10
00099 Helsingin kaupunki
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Mielipide Helsingin luonnonhoidon työohjeen luonnoksesta (osa 1: Metsät)

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry:n (rek.nro 116.353, 4670 jäsentä loppuvuonna 2025) tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toimintaalue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä-Uudellamaalla).

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa on perehtynyt Helsingin luonnonhoidon osan 1 työohjeen luonnokseen ja lausuu mielipiteenään seuraavaa.

Yleistä

Helsingin kaupungin sekä Helsingissä että muiden kuntien alueella omistamien metsien hoitoa ohjaava luonnonhoidon työohje nojaa vuonna 2024 hyväksyttyihin metsienhoidon periaatteisiin. Työohjeen tarkoituksena on viedä periaatteet käytäntöön, tarkentaa periaatteissa esitettyjä luonnonhoidon tavoitteita ja toimenpiteitä sekä kuvata suunnittelu- ja tilauskäytäntöjä. Sekä periaatteet että niiden pohjalta laadittu työohjeen luonnos sisältävät selkeitä parannuksia aiempaan, mutta eräät metsienhoidon ongelmakohdat ovat yhä läsnä käytännössä muuttumattomina. Työohje itsessään on hyvin valmisteltu ja selkeästi esitetty.

Lintujen pesimäajan huomiointi

Työohjeen osiossa 3.4 esitetään suunnitteluun ja toteutukseen liittyviä käytäntöjä eläimistön ja linnuston elinympäristöjen hoitamiseksi. Hoitotoimien yhteydessä tehtävä tiheikköjen jättäminen on hyödyllinen ja kannatettava linjaus, johon soisi selkeyden vuoksi sisällytettävän myös maininnan siitä, että tiheikköjen jättäminen on tärkeää pääsääntönä kaikissa metsäympäristöissä. Nykyinen muotoilu ”suositetaan erityisesti ekologisen verkoston tärkeissä yhteyksissä” sisältää implisiittisesti laajemman soveltamisalan, mutta

mahdollistaa myös turhan kapean tulkinnan. Toteutukseen liittyvistä ohjeista (s. 14) kohta *”Pensastiheikköjä, haapoja, raitoja ja muita pajuja jätetään avointen alueiden kuten peltojen ja niittyjen reunoille ja rannoille sekä linnustollisesti arvokkaille alueille”* on asianmukainen ja kannatettava. Valtaosin myös kohta *”Puuston harvennuksissa ja pienpuuston hoidossa jätetään pienialaisia puusto- ja pensastiheikköjä hoidettavien metsäkuvioiden sisään ja ulkoreunoille”* on hyvä ja tervetullut linjaus, mutta pienialaisuuden korostaminen mahdollistaa turhan suppeaksi ja näin vaille hyötyä jäävien tiheikköjen jättämisen. Tiheikköjen tulee olla kyllin laajoja, jotta ne toimivat tehokkaasti suoja-, pesä- ja ruokailupaikkoina esimerkiksi erilaisille varpuslinnuille sekä lehtokurpan kaltaisille kahlaajille.

Periaatteiden yleistä linjausta *”Lintujen pesimäaika (huhti-heinäkuu) huomioidaan hoitotoimenpiteiden ajoituksia suunniteltaessa”* täsmennetään työohjeessa siten, että puuston ja pienpuuston hoidon lähtökohtana on toimenpiteiden ajoittaminen lintujen *keskeisimmän* pesimäajan 15.5.–15.7. ulkopuolelle. Luontotietojärjestelmän I-II luokan lintukohteille ohjeessa esitetään tiukempaa rajausta, jonka mukaan tällaisilla alueilla ei pesimäaikana tehdä lainkaan pienpuuston hoitotoimenpiteitä. Muotoilu jättää kuitenkin epäselväksi sen, tullaanko puuston hoitotoimia tekemään näillä arvokohteilla myös pesimäaikana. Katsomme, että lähtökohdaksi tulee kaikissa kaupungin omistamissa metsissä ottaa se, että puuston ja pienpuuston hoitoa ei tule tehdä lintujen pesimäaikana 1.4.–31.7. lainkaan (pl. turvallisuuteen liittyvät työt).

Luonnontuhoihin varautuminen

Vuonna 2024 hyväksytyjen luonnonhoidon periaatteiden kohdassa 10 linjataan, että *”...siedämme aiempaa paremmin kotimaiseen lajistoon kuuluvia metsiä uudistavia, talousmetsissä tuhohyönteisinä pidettyjä lajeja ja annamme niiden toimia metsien uudistajana ja monimuotoisuuden lisääjänä.”* Tämän valossa on erikoista, että työohjeen lähtökohtana on sitkeä näkemys erityisesti kirjanpainajan ja laajemmin myös muiden kaarnakuoriaisten torjumisesta liki kaikin keinoin. Tämä näkemys heijastuu vahingoittuneiden puiden poistona myös suojelualueilta ja lopulta jopa pyrkimyksenä kuusikoiden vähentämiseen ja muokkaamiseen yhtenevää linjaa noudattaviksi sekametsiksi. Kuusi muodostaa monimuotoisuuden kannalta erittäin tärkeän jatkumon metsäekosysteemeissä niin elävänä, eri-ikäisenä puuna kuin lahoppuuna, ja tämän jatkumon turvaaminen on luonnonhoidon toimenpiteitä ajatellen ensisijaista. Hyönteisten aiheuttamat puukuolemat ovat osa luontaista häiriödynamiikkaa, joka lisää myös kaupunkimetsien monimuotoisuutta ja hyödyttää esimerkiksi metsätiaisia ja tikkoja sekä laajemmin hyönteisravintoa hyödyntävää linnustoa.

Huomioimme myös, että lähtökohtaisesti esimerkiksi myrskyssä kaatuneita puita tai muutoin kuolleita puita ei tule poistaa metsistä, ellei lainsäädäntö siihen kyseisillä alueilla velvoita. Toisin sanoen suojelualueilta ja asemakaava-alueilta puita ei lähtökohtaisesti tule poistaa.

Metsäalueiden luontainen vanheneminen

Periaatteiden kohdan 2 mukaan Helsingin metsät *”jätetään pääsääntönä vanhenemaan luontaisesti”*. Työohje kuitenkin sisältää tämän linjauksen kanssa ristiriitaista ohjeistusta mm. metsien harventamisen (osio 9.3) suhteen: toistuva, kaikki latvuserrokset samalla kertaa käsittelevä hoito ei ole yhdenmukaista luontaisen vanhenemisen periaatteen kanssa. Samoin jo valmiiksi eri-ikäisten metsien vanhojen puiden vaiheittainen poisto on hankalasti yhteensovittavissa luontaisen vanhenemisen edistämisen kanssa.

Helsingissä 27.9.2026

Alexi Mikola

Puheenjohtaja

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —

Helsingforsstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry